

ג ל י ה נ ו ר ת ל ע י ר ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ו ר ע
ערוכים בידי נחמה ליבוביץ שר תשיעית
יו"ל ע"י מוסד "תורה והשכלה" למבוגרים ולנוער
המחברות נשי מזרחי אמריקה

בלק (תש"י)

(לשאלת הפיכת הקללה לברכה ראה גליון בלק תש"ה)

א. י"ד... לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים.
 לפסוק י"ד מקשה אברבנאל: איך יקרא "עצה" מה שיהיה באחרית הימים?
 כי הנה מה שאמר הפילוסוף בג' מספר המדות: העצה לא תבוקש על מה
 שיעשה הזולת, כי לא יתעצו אנשי לצדימוניא, איך יתנהו ביניהם אנשי
 רומא, אבל נקח עצה בדברים שהם בנו, ובנו הט נפעלים.

רש"י כ"ד י"ד ד"ה לכה איעצך; ד"ה אשר יעשה העם הזה.
 כ"ה א' " לזנות אל בנות מאב; ב' ד"ה וישתחוו לאלוהיהם;
 ל"א ט"ו " בדבר בלעם

ראב"ע כ"ד י"ד ד"ה לכה איעצך

רשב"ם כ"ד י"ד " איעצך

ספורנו כ"ד י"ד ד"ה לכה איעצך; ד"ה אשר יעשה העם הזה.

דברי רש"י כאן לקוחים מסנהדרין ק"ו וזה לשון הגמרא שם: אמר להם
 בלעם: "אלוהיהם של אלה שונא זימה הוא. והם (ישראל) מתאוו לכלי
 פשתן. בוא ואשיאך עצה: עשה להם קלעים (רש"י: אהלים של קלעים, כמו
 שעושים בשוקים)... והשב בהן זונות וימכרו להם כלי פשתן..."
 וכשישראל אוכלין ושותין ושמחין ויוצאים לטיל בטוק, אומרת לו...:
 "הרי אתה כבן בית, שב, כרור לעצמך!" וצרצורי של יין עמוני(רש"י:
 נאדות יין) מונח אצלה. אמר לו: "רצונך שתשתה כוס יין?" כי נ שתה,
 בער זו (רש"י: שהיה משתכר ובוער בו יצר הרע) אמה לה: "השמעי לי."
 הוציאה יראתה (אליל שלה) מתוך חיקה. אמרה לו: "עבוד לזה". אמה לה:
 "הלא יהודי אני!" אמרה לו: "מה איכפת לך... ולא עוד אלא שאיני
 מניחה אותך, עד שתכפור בתורת משה רבך!" וזהו שנאמר (הוטע ט')
 "המה באו בעל פעור וינזרו לבשת ויהיו שקוצים כאהבם".

1. בדרכים שונות עונים הפרשנים דלעיל לשאלת אברבנאל - אלו הן?
- 2x. כיצד מפרש הראב"ע את המלה "אשר" בפסוקנו?
3. הסבר את הרעיון הכלול בדברי הגמרא המסומנים בקוים.
- 4xx. הסבר, מה טעם לא נכתבה כל אותה "עצה" במקומנו ואף לא במקומו
 בפרק כ"ד פסוק א', אלא ברמזה מאוחר יותר בפרק כ"ה י"ח ויותר בפרק
 ל"א ט"ז (לע' רש"י שם!)?

א.א.ב. אברבנאל עונה לשאלתו, (המובאת בטאלה א'): אבל מטש הכתוב הוא, שהעצה
 היתה לבלק שילך לו ולא יחוש ולא יפחד מישראל, לפי שיעשה ישראל
 לעמו לא יהיה אלא באחרית הימים ושלוש ואמת יהיה בימיו. ואין עצה
 גדולה מזו להסיח דעתו מזה, ודיה לצרה בשעתה.
 היכן טצינו רמז בלשון הכתוב לפרושו זה?

ג. ליודעי לועזית:

שונים דרכי המתרגמים בתרגום פסוק זה:
תרגום אונקלוס: איתא ממלכינך מה דתעבד, ואחוי לך, מה די יעבד עמא הדין
 לעמך. (בא איעצך מה תעשה, ואגיד לך, מה אשר יעשה העם
 הזה לעמך).

רמב"ם: איך ווייל דיר אבער פארהער ראטה ערטיילען, וועגען דעססען, זא
 דיוועס פאלק דעם דייניגען אין קינמטיגען זייטען סהון וויירד.

Hirsch: Ich will Dir einen Rat geben. Was dieses Volk Deinem Volk tun wird,
 das wird erst am Ende der Tage sein.

Buber-Rosenzweig: Ich will Dir verraten, was dieses Volk deinem Volk tun wird
 in der Zukunft der Tage.

וע' רמב"ן י"ד ד"ה לכה איעצך; ד"ה אשר עשה עו' / והנבואה הזאת."

1. מה ראה הרמב"ם להוסיף את המלים המסומנות בקו?
2. מה ראה הירש לחלק את פסוקנו לשני משפטים? (נקודה אחר "איעצך"!))
3. מה ראה בובר להוציא המלה "יעץ" ממשמעותה הרגילה?
4. למי ממפרשינו קרוב כל אחד מן המתרגמים הנ"ל?